

Správa o vedeckovýskumnej činnosti UPJŠ LF za rok 2016

Ústav sociálnej a behaviorálnej medicíny

1. Vedeckovýskumná kapacita a jej využitie na riešenie vedeckých projektov v roku 2016

V správe uviesť **zoznam pracovníkov z Vášho pracoviska** podľa jednotlivých kategórií (z toho profesorov a docentov) + denných doktorandov, **ktorí nie sú zapojení** do riešenia žiadneho vedeckého projektu.

MVDr. Marcela Linková

2. Ceny za vedu, resp. iné ocenenia a vyznamenania získané zamestnancami fakulty v roku 2016 za výsledky vo výskume

Ocenenie Literárneho fondu, Sekcie pre vedeckú a odbornú literatúru a počítačové programy:

Prémia za výnimočný vedecký ohlas na jedno dielo v kategórii spoločenské vedy. Ocenenie získané ako prejav verejného uznania za výrazný vedecký ohlas na dielo.

Mgr. I. Rajničová Nagyová, PhD. a kolektív

Počas zasadnutia Pracovnej skupiny Rady EÚ pre výskum 23.9.2016 v Bruseli, bola Dr. I. Rajničová Nagyová ako jeden z dvoch významných slovenských vedcov prijatá stálym predstaviteľom SR pre EÚ Petrom Javorčíkom. Tlačové správy boli uverejnené na webe Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR <https://www.minedu.sk/uspechy-slovenskych-vedcov-prezentovane-v-bruseli/> a na webe EUROACTIVE <http://pr.euractiv.com/pr/achievements-slovak-scientists-presented-brussels-146448>.

Mgr. I. Rajničová Nagyová, PhD.

V rámci 9th EPH, Vienna, Austria (9.-12.11.2016) Dr. I. Rajničová Nagyová bola tajným hlasovaním na EUPHA Section Council Meeting zvolená za Predsedníčku Sekcií European Public Health Association - Chair of the EUPHA Section Council (<https://eupha.org/executive-council>).

Mgr. I. Rajničová Nagyová, PhD.

Zaradenie projektu „Longitudinálny výskum invalidizujúcich chronických chorôb - LORIDIS: APVV-0220-10“ do publikácie „Výskumné projekty s vynikajúcou úrovňou 2016“ vydanéj Ministerstvom školstva, vedy výskumu a športu SR a Agentúrou na podporu výskumu a vývoja. V tejto publikácii bolo ocenených iba päť projektov z oblasti lekárskeho výskumu.

<http://online.anyflip.com/qjqt/jxnm/mobile/index.html#p=54>

Mgr. I. Rajničová Nagyová, PhD. a kolektív

Členka skupiny expertov v rámci ECIBC-European Commission Initiative on Breast Cancer. Panelová diskusia na tému: „What needs to be done at European and national levels to implement the European QA scheme“ na ECIBC Plenary 2016, 24-26 november 2016, Ville Ponti, Varese, Taliansko <http://ecibc.jrc.ec.europa.eu/-/ecibc-plenary-2016>

Mgr. I. Rajničová Nagyová, PhD.

3. Prednášková činnosť fakulty v roku 2016

Rajnicova Nagyova I. Central Eastern European Networking Event of Researchers on Roma Health and Policy, 1.-3.6.2016, Debrecen, Maďarsko, pozvaná prednáška na tému: „Major epidemiological challenges of non-communicable diseases (NCDs) and the way forward“.

Rajnicova Nagyova I. Research working party within Council of the EU, 23.9.2016, Brusel, Belgicko, pozvaná prednáška na tému: „The European Public Health & the European Public Health Association - EUPHA“.

Rajnicova Nagyova I. MACH 5: kick-off meeting, 20.-21.10.2016, Tübingen, Nemecko, pozvaná prednáška na tému: „MACH 5 - Mutual Learning Partnerships Driving Social Innovation on Healthy Living Eastward Across Five European Countries: Slovakia“.

4. Posudzovateľská, oponentská a recenzná vedecká činnosť zamestnancov fakulty v roku 2016

Vypracované oponentské posudky

Mgr. Pavol Mikula, PhD.

Názov práce: Nemotorické symptómy u pacientov s dystóniou (minimová práca)

Autor práce: MUDr. Vladimír Haň

doc. PhDr. Anna Bérešová, PhD.

Názov práce: Percepce paliatívnej péče českou verejnosťou (habilitačná práca)

Autor práce: PhDr. Marie Macková, PhD.

Vypracované recenzné posudky na monografie

doc. PhDr. Anna Bérešová, PhD.

Vedecká práca: Monografia

Názov práce: Sociálna podstata a sociálna funkcia mimovládneho neziskového sektora v dimenziách dobrovoľníctva, charity

Autorka: PhDr. Darina Kubíčková, PhD.

Vypracované recenzné posudky na vedecké práce v karentovaných a iných časopisoch

Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD.

- Review pre *Frontiers in Pharmacology*: „*Relationship between statin utilization and socioeconomic deprivation in Hungary*“ (ID- 187797)

- Review pre *European Journal of Public Health*: „*Factors affecting the quality of life of chronic dialysis patients*“ (EJPH-2016-02-OM-0129)

Mgr. Pavol Mikula, PhD.

- Review pre *Psychology, Health & Medicine*: „*Depressive symptoms and involvement in physical fighting during adolescence*“ (PHM-2016-01-033)

- Review pre Journal of Neurological Sciences: „Executive function is an important consideration for coping in multiple sclerosis“ (JNS-D-16-00324)
- Review pre Patient Preference and Adherence: „Self-reported quality of life in multiple sclerosis patients: preliminary results based on the Polish MS Registry“
- Review pre International journal of MS Care: „Adaptation, validity and factor structure of Jalowiec coping scale in Iranian women with multiple sclerosis: which coping strategies are most common and effective?“ (2016-042R)
- Review pre Patient Education and Counseling: „Effective Doctor-Patient Communication Skill Training Optimizes the Functional Organization of Intrinsic Brain Architecture: A Preliminary Resting-State Functional MRI Study“ (PEC-16-783)

doc. PhDr. Anna Bérešová, PhD.

- Recenzia monografie Sociálny status seniorov v krajinách V4. In: Prohuman.sk, 2016, s. 1-2.

Iné významné posudzovateľské a expertné aktivity

Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD.

- Posudzovanie projektov Európskej komisie H2020 v rámci výzvy Research Executive Agency (REA) H2020-SC1-2016-RTD Work programme 2016-2017: *Societal Challenge 1: Health, demographic change and well-being*
- Posudzovanie abstraktov pre 9th European Public Health Conference (EPH), 9-12.11.2016, Vienna, Austria, člen International Scientific Committee
- Predsedanie 6 sekciám na európskej konferencii 9th EPH, Vienna, Austria (9.-12.11.2016)
- Recenzia konferenčného zborníka: Romaniuk P, Grochowska-Niedworok E. (Eds.) „Health for Public, Public for Health. Health systems in V4 countries“, Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL, Ljublin, 2016, ISBN 978-83-65272-24-9

MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.

- Posudzovanie žiadosti projektu APVV vo výzve Dunajská stratégia 2016

doc. PhDr. Anna Bérešová, PhD.

- Posudzovanie žiadosti projektu KEGA projektu č. 014PU-4/ 2017

5. Vedecké podujatia v roku 2016

Zahraničné vedecké konferencie, semináre a workshopy

- **Názov:** 5.F. Skills building seminar: Comprehensive strategies to tackle diabetes and chronic diseases: The Joint Action CHRODIS
- **Organizátori:** EUPHA section on Public mental health, EUPHA section on Infectious diseases control, EUPHA section on Chronic Diseases (ESCD) a UPJŠ LF
- **Termín a miesto konania:** 9th European Public Health Conference "All for Health, Health for All", 11.11.2016, Viedeň, Rakúsko

- **Počet účastníkov:** 32
- **Názov:** 9.B. Workshop: Ageing and Health
- **Organizátori:** JA-CHRODIS consortium, EUPHA section on Chronic Diseases (ESCD) a UPJŠ LF
- **Termín a miesto konania:** 9th European Public Health Conference "All for Health, Health for All", 12.11.2016, Viedeň, Rakúsko
- **Počet účastníkov:** 30
- **Názov:** 10.N. Multimorbidity and integrated care: which priorities for European and national policies?
- **Organizátori:** EUPHA section on Chronic Diseases (ESCD) a UPJŠ LF
- **Termín a miesto konania:** 9th European Public Health Conference "All for Health, Health for All", 12.11.2016, Viedeň, Rakúsko
- **Počet účastníkov:** 45
- **Názov:** 10.P. Skills building seminar: Knowledge translation in public health: Moving from evidence to policy and practice
- **Organizátori:** WHO Europe, EUPHA section on Public mental health and EUPHA section on Infectious diseases, EUPHA section on Chronic Diseases (ESCD) a UPJŠ LF
- **Termín a miesto konania:** 9th European Public Health Conference "All for Health, Health for All", 12.11.2016, Viedeň, Rakúsko
- **Počet účastníkov:** 109

6. Významné vedeckovýskumné výsledky UPJŠ LF

Najvýznamnejšie výsledky

Najvýznamnejšie vedecké práce za rok 2016

Oblasť výskumu 18: Lekárske, farmaceutické a nelekárske zdravotnícke vedy

AAB - Vedecké monografie vydané v domácich vydavateľstvách

1. Bérešová A, Balogová K, Cimbálová J et al. Supplement vybraných kapitol vo vedných odboroch sociálna práca a ošetrovatel'stvo IV. Košice: BEKI Design, 2016, 213 s.

ADC - Vedecké práce v zahraničných karentovaných časopisoch

1. Benka J, Nagyova I, Rosenberger J, Macejova Z, Lazurova I, van der Klink JL, Groothoff JW, van Dijk JP. *Social participation in early and established rheumatoid arthritis patients*. Disability and Rehabilitation 2016, 38, 12:1172-1179.
2. Benka J, Nagyova I, Rosenberger J, Macejova Z, Lazurova I, van der Klink JL, Groothoff JW, van Dijk JP. *Social participation and health related quality of life in early and established rheumatoid arthritis patients* Journal of Developmental and Physical Disabilities 2016, 28:381–392.

3. Silarova B, Nagyova I, Rosenberger J, van Dijk JP, Reijneveld SA. Sense of coherence as a mediator between hostility and health-related quality of life among coronary heart disease patients *Heart & Lung* 2016, 45:126-131.
4. Vitkova M, Rosenberger J, Gdovinova Z, Szilasiova J, Mikula P, Groothoff JW, Reijneveld SA, van Dijk JP. Poor sleep quality in patients with multiple sclerosis: gender differences. *Brain and Behavior* 2016, 6:1–6.

ADE - Vedecké práce v ostatných zahraničných časopisoch

1. Sedlakova D, Katreniakova Z, Kollarova J, Gulis G. Self-evaluation of public health system in Slovakia. *Public Health Panorama* 2016, 2, 4:575-580.

AEC - Vedecké práce v zahraničných recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách

1. Bérešová A. Pracovná záťaž a syndróm vyhorenia sociálnych a výchovných pracovníkov v detských domovoch v Košickom kraji. In: Sbírka odborných prací. Ošetrovatelství. Sociální práce. Příbram Ústav sv. Jana Nepomuka Neumanna, VŠ ZaSP sv. Alžbety, Příbram, 2016, s. 178-184.
2. Zamboriová M, Bérešová A. Supervízia v ošetrovatelstve. In: reflexia sociálnych služieb a ošetrovatelstva v praxi. - Tribun: Brno, 2016, s. 44-52.
3. Bérešová A. Syndróm vyhorenia u sociálnych pracovníkov pôsobiacich v krízovej intervencii vo vzťahu k emocionálnej inteligencii. In: Sociálne problémy marginalizovaných skupín. Báčsky Petrovec, 2016, s. 44-52.

AEG - Abstrakty vedeckých prác v zahraničných karentovaných časopisoch

1. Timkova V, Nagyova I, Reijneveld SA, Tkacova R, van Dijk JP, Bultmann U. Are obstructive sleep apnea severity, sleep problems and anxiety associated with work functioning? 9th European Public Health Conference, Vienna, Austria, 9.-12.11.2016 (poster). *European Journal of Public Health* 2016, 26, (Suppl. 1): 344.
2. Mikula P, Nagyova I, Vitkova M, Szilasiova J. Multiple sclerosis and coping: is disease management easier with good self-esteem? 9th European Public Health Conference, Vienna, Austria, 9.-12.11.2016 (poster). *European Journal of Public Health* 2016, 26, (Suppl. 1): 470-471.
3. Nagyova I. Getting research findings into practice and policy: Barriers and bridges to evidence-informed public health. 9th European Public Health Conference, Vienna, Austria, 9.-12.11.2016 (ústna prezentácia v rámci workshopu). *European Journal of Public Health* 2016, 26, (Suppl. 1): 328.
4. Pavlickova A, Nagyova I. Meeting the challenge of ageing and multimorbidity. 9th European Public Health Conference, Vienna, Austria, 9.-12.11.2016 (ústna prezentácia v rámci workshopu). *European Journal of Public Health* 2016, 26, (Suppl. 1): 274.

LORICCOM (APVV-15-0719) (I. Rajničová Nagyová) [SK]:

Jedným z cieľov projektu LORICCOM je lepšie pochopenie psycho-sociálnych zdrojov ako meditátorov vo vzťahu medzi funkčným stavom a kvalitou života pacientov s chronickým ochorením. Projekt analyzoval vzťahy medzi sebaúctou a seba-účinnosťou u pacientov so sklerózou multiplex. Výsledky analýz ukázali, že sebaúcta je dôležitým faktorom ovplyvňujúcim schopnosť vyrovnávania sa s chronickým ochorením, vysvetľujúcim viac ako 30% variancie seba-účinnosti (coping self-efficacy). Tieto výsledky nájdu uplatnenie pri plánovaní intervenčných programov pre pacientov s chronickým ochorením. Publikovanie výsledkov: Mikula et al. Multiple sclerosis and coping: is disease management easier with good self-esteem? Eur J Public Health 2016; Vol. 26, Suppl. 1:470; Nagyova I. Getting research findings into practice and policy Eur J Public Health 2016; Vol. 26, Suppl. 1:328.

LORICCOM (APVV-15-0719) (I. Rajničová Nagyová) [EN]:

One of the aims of the LORICCOM project is better understanding of psycho-social resources as meditators in the associations between functional status and quality of life in patients with a chronic disease. This project examined the relationship between self-esteem and self-efficacy in patients with multiple sclerosis. The results of the analyses revealed that self-esteem is an important factor affecting the ability of coping with a chronic illness, explaining more than 30% of the variance in self-efficacy (coping self-efficacy). These results can be used in designing non-pharmacological intervention programs for patients with a chronic disease. Publication of outcomes: Mikula et al. Multiple sclerosis and coping: is disease management easier with good self-esteem? Eur J Public Health 2016; Vol. 26, Suppl. 1:470; Nagyova I. Getting research findings into practice and policy Eur J Public Health 2016; Vol. 26, Suppl. 1:328.

Projekty bilaterálnej spolupráce UPJS LF – UMCG/RUG, Holandsko

UPJS-RUG/OSA (Timková a kol.): Skúmanie premenných asociovaných s kvalitou života u pacientov s obštrukčným spánkovým apnoe viedlo k exaktnejšiemu pochopeniu ochorenia, čo z praktického hľadiska umožnilo určenie kľúčových determinantov pre intervenčné opatrenia. Meta-analýza randomizovaných kontrolovaných štúdií ukázala, že CPAP liečba nie je signifikantne efektívna pri zlepšení kvality života pacientov v porovnaní s kontrolnou skupinou. Ďalšie štúdie odhalili asociáciu anxiety a narušeného fungovania v práci. Identifikovaná bola signifikantne významná asociácia medzi hostilitou a spánkovými premennými. Popísaný bol vzťah únavy a suicidálnych myšlienok u pacientov so spánkovým apnoe. Schopnosť zvládania bola asociovaná s funkčným statusom a zároveň facilitovala využitie sociálnej opory. Výsledky grantového projektu boli prezentované na 9th EPH, Vienna, Austria (9.-12.11.2016) a publikované v European Journal of Public Health, 2016,26,Supp 1:344, Timkova et al.

UPJS-RUG/OSA (Timková a kol.): Study of variables associated with quality of life in patients with obstructive sleep apnea resulted in better understanding of disease, which helped to define key determinants for building interventional programmes. Meta-analysis of randomised controlled trials demonstrated no significant QoL improvement with CPAP treatment in OSA patients compared to controls. Other studies described significant association between anxiety and decreased work functioning. We also identified association between hostility and sleep-related problems. We found an association between fatigue and suicidal ideation in obstructive sleep apnea patients. Self-mastery was associated with functional status. Furthermore, self-mastery helped to facilitate social support. Results of this project were

presented at the 9th EPH, Vienna, Austria (9.-12.11.2016) and published in European Journal of Public Health, 2016,26,Supp 1:344, Timkova et al.

Vypracoval:

Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD.
prednostka ÚSBM UPJŠ LF

V Košiciach, 13. marca 2017